

Het centraal eindexamen geschiedenis

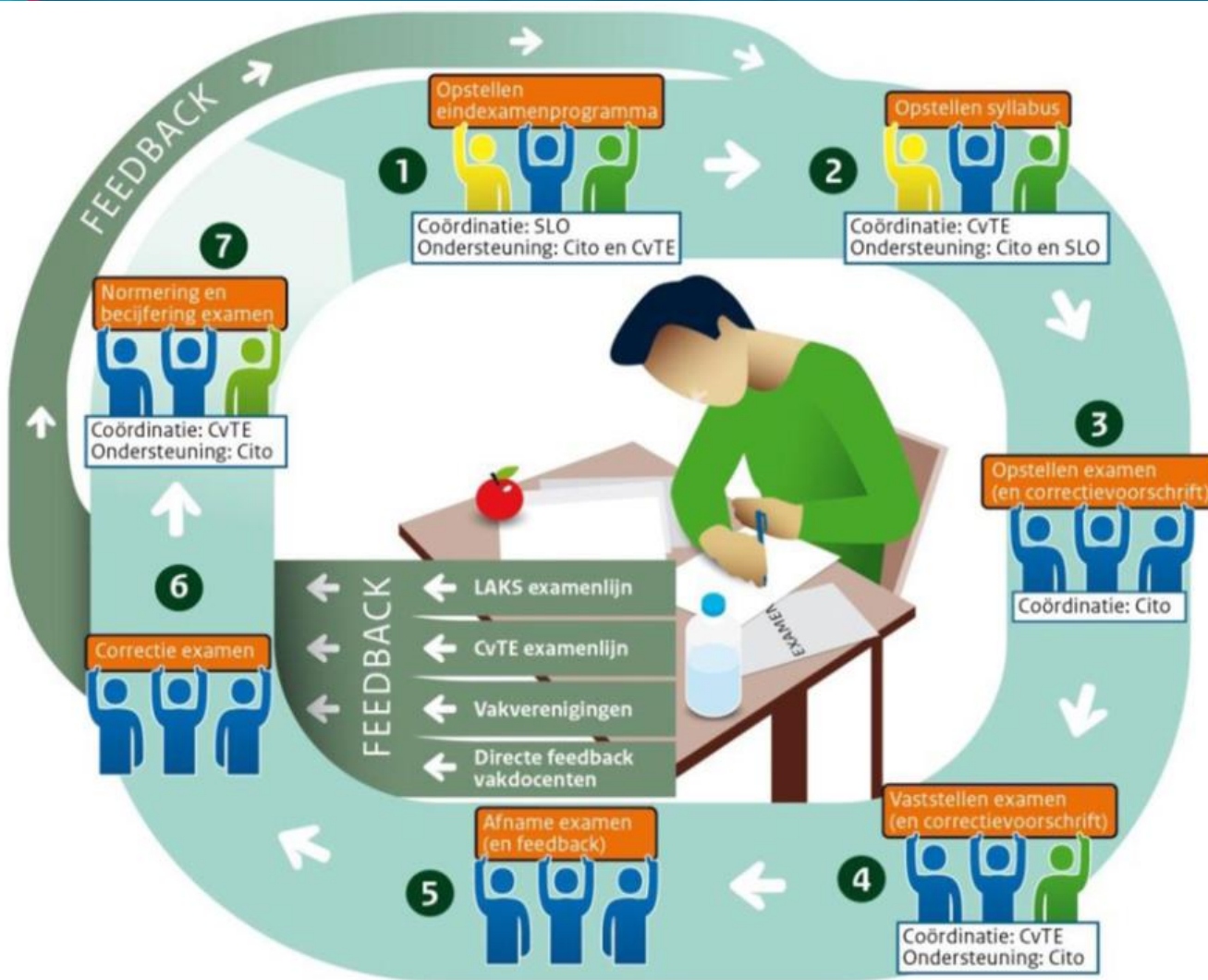
Centrale toetsing in het nieuwe
examenprogramma

Saskia.deBoer@cito.nl

College

- 1. Hoe komt een examen tot stand?**
- 2. Maken van een toets: afspraken en uitgangspunten**
- 3. Maken van vragen: valkuilen en oplossingen**
- 4. Vinden en gebruiken van bronnen**
- 5. Mini cg: bespreken en construeren van vragen**

Legenda

- Docenten voortgezet onderwijs
- Docenten naastgelegen hogere onderwijs (waaronder vakdidactici)
- Vak-expert / leidinggevende vo, mbo, ho

- 100 CE vakken VO
- Ca. 4.000 examenopgaven (1^e tijdvak)
- Ca. 400 examens

Docentenforum

Momenteel loopt een pilot waarbij docenten via een besloten forum examenvragen construeren in ca. 2 klokuren per week tegen vergoeding.

Er is nog plaats voor een aantal docenten.

Interesse?

Mail naar saskia.deboer@cito.nl of peter.jager@cito.nl

TIA: hoe gebruik je data over oude examens voor je SE?

- <https://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet-onderwijs/centrale-examens-voortgezet-onderwijs/examens-2018/vwo-2018/vwo-2018-tv1>

HAVO 2018: Modern

Toets : HAVO geschiedenis 2018 tijdvak 1

•
 • Personen: Alle personen Subtoets (3): Moderne tijd
 • 10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29

• Toets en Item Analyse (1)

		%		#		----- P- en A- waarden ----- Mis- ----- Gewogen -----									
Item	Item		Key	O/D	sing	Max	Gem	P	Sd	RSK	Rit	Rir	AR		
Label	nr.	Gew.													
10#	10	1		0	52	2	1,19	59	0,84	0,42	30	17	66		
11	11	1		4	490	2	1,28	64	0,70	0,35	32	22	65		
12	12	1		0	29	2	0,55	28	0,82	0,41	22	9	67		
13	13	1		1	104	2	1,72	86	0,57	0,28	36	28	65		
14	14	1		0	6	2	1,60	80	0,66	0,33	39	30	65		
15	15	1		0	6	2	1,47	74	0,69	0,34	37	28	65		
16	16	1		3	359	3	1,62	54	1,09	0,36	40	24	65		
17	17	1		4	476	2	1,10	55	0,86	0,43	38	26	65		
18	18	1		1	137	3	1,91	64	1,05	0,35	45	30	64		
19	19	1		1	169	2	0,78	39	0,86	0,43	27	14	66		
20	20	1		2	217	2	1,44	72	0,81	0,40	32	20	66		
21	21	1		0	48	2	1,58	79	0,69	0,35	26	15	66		
22	22	1		3	392	2	1,19	59	0,74	0,37	41	31	65		
23	23	1		3	324	4	2,13	53	1,38	0,35	53	35	64		
24	24	1		2	231	2	1,36	68	0,85	0,42	39	27	65		
25	25	1		2	212	4	2,29	57	1,36	0,34	48	30	65		
26	26	1		6	794	2	0,97	48	0,77	0,38	39	28	65		
27	27	1		1	181	2	1,15	57	0,74	0,37	36	25	65		
28	28	1		5	592	2	1,01	50	0,84	0,42	40	29	65		
29	29	1		3	381	2	1,33	66	0,69	0,35	37	27	65		

• SubGroepnummer : 0 SubToetsnummer : 3
 • Aantal personen in toets : 12671 Aantal geselecteerde items : 20
 • Minimale toetscore : 0 Maximale toetscore : 46
 • Gemiddelde toetscore : 27,64 Standaarddeviatie : 6,45
 • Gemiddelde P-waarde : 60,09 Gemiddelde Rit : 0,37

TIA = Toets en Item Analyse

-
- **P-waarde:** is het door leerlingen behaalde percentage van de maximaal haalbare score.
- Gemiddelde p-waarde = $\frac{\text{gemiddelde score}}{\text{maximale score}} \times 100$
-
- P boven 85: vraag was (te) gemakkelijk. P onder 35: vraag was (te) moeilijk.
-
- **RIT-waarde:** geeft de score aan van een vraag en de totaalscore van een toets (inclusief de score op de vraag zelf).
- De RIT geeft de differentiatie aan tussen 'goede' en 'slechte' kandidaten.
- Een hoge RIT wil zeggen dat veel kandidaten met een hoge toetsscore deze vraag goed en veel kandidaten met een lage toetsscore deze vraag fout hebben beantwoord.
- *Een hoge RIT-waarde draagt relatief veel bij aan de betrouwbaarheid van de toets.*
- Hoge RIT ligt tussen 30 - 100, redelijke RIT tussen 10 - 29, lage RIT tussen 0 - 9.
-
- **RIR-waarde** heeft betrekking op de kwestie in hoeverre een vraag discrimineert ten opzichte van de hele toets.
- Een RIR lager dan 16 discrimineert te weinig, een RIR hoger dan 25 discrimineert erg goed.
-
- **Asymptotische GLB** is een maat voor de betrouwbaarheid van een toets. Betrouwbaarheid wil zeggen de mate waarin de score van de kandidaat representatief is voor dat wat de leerling daadwerkelijk kan. In zijn algemeenheid geldt: hoe dichter het cijfer bij 1 ligt, hoe betrouwbaarder de toets is.

HAVO 2018: vraag 3: hoge rir

In 1562 werd de eerste druk uitgegeven van de protestantse 'deux-aesbijbel'. Deze Nederlandstalige bijbel werd gedrukt in Emden, in Noord-Duitsland. Dat de bijbel in Emden kon worden gedrukt, was het gevolg van de afspraak over de godsdienstpolitiek uit 1555 die Karel V maakte met de Duitse vorsten.

3p 1 Noem deze afspraak en geef aan waardoor het drukken van deze bijbel daardoor wel mogelijk werd in Emden, maar niet in de Nederlanden.

Label	nr.	Gew.	O/D	singl	0	1	2	3	4	5	6
3	3	1	1	86		11	16	31	42		

Rit: 43 Rir: 33

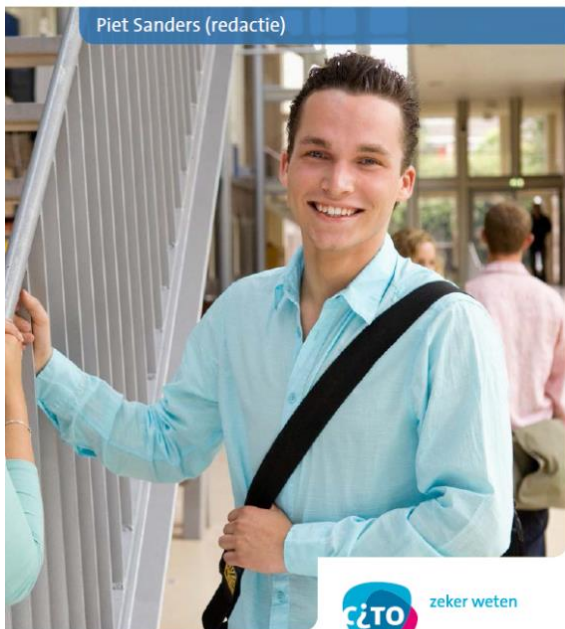
Wat discrimineert goed?

- Discriminerend:
 - vragen waarin reproductie wordt gecombineerd met nieuwe gegevens waarna verband moet worden uitgelegd
- Wat 'doet' het minder
 - vragen over bronkritiek / onderzoeksvragen determineren niet sterk. Wordt nu in het veld gezien als een belangrijke vaardigheid

Cito | Corporate

Toetsen op School

Piet Sanders (redactie)

- www.toetswijzer.nl

MAKEN VAN TOETSEN

- Bepaal eerst toetsdoel
- Maak toetsmatrijs
- Maak afspraken over:
 - Tijdsduur
 - Normering
 - nabespreking over invalide vragen

toetscriteria

- Een goede toets is
 - Valide: toetst wat IIn moest weten / kunnen
 - Betrouwbaar: uitkomst is reproduceerbaar
 - Aanvaardbaar
 - Efficiënt (heb je echt een 4 uur toets nodig om middeleeuwen te bevragen?)

toetscriteria

1: Inhouds én begripsvaliditeit:

- Werk vanuit syllabus / afspraak over te toetsen stof
- Spreiding over de stof op grond van de stofomschrijving, aantal punten komt overeen met aandacht in syllabus / hoofdstuk

Tip: maak matrijs!

2: Betrouwbaarheid

- *Objectiviteit in correctie*
 - stringent correctievoorschrift / one bit one point
 - Afspraak over normering
- *Afspraak over moeilijkheidsgraad*
 - p-waarde
- *Afspraak over tijd*

Maken van vragen

- Valkuilen:
 - Onduidelijke vraagstelling / Niet afgebakend
 - Teveel in 1 vraag
 - ´verstoppertje spelen´

Onduidelijke vraagstelling

Vraag is voor meer uitleg vatbaar

Waarom doet het NIOD in Amsterdam al veertig jaar archiefonderzoek naar de Tweede Wereldoorlog?

Probleem:

vraag mag niet voor meer uitleg vatbaar zijn

Oplossing:

splits vraag op in een informatiegedeelte en
vraaggedeelte

Het NIOD in Amsterdam doet al veertig jaar onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog.

Noem een reden waarom dat door archiefonderzoek gebeurt.

Onduidelijke vraagstelling

Onduidelijke vraaginstructie

- Waarom is een brandweerwagen rood?
- Waarom is de lucht blauw?
- Waarom is een ijsbeer wit?
 - Waarom is een lastig **handelingswerkwoord**.
 - Doel
 - Oorzaak / hoe

oplossing

- Vraag naar doel / motief / politieke voorkeur - wees zo specifiek mogelijk.
 - Gebruik handelingswerkwoord dat stuurt.

Filips II voerde een centralisatiepolitiek.

Leg uit welk economisch doel hij daarmee nastreefde.

- (´leg uit waarom´ zou heel veel antwoorden opleveren)

Onduidelijke vraagstelling

- Op veel plaatsen in Nederland is het werk van de broers François en Pierre Hemony (1609-1667 resp. 1619-1680) dagelijks te horen. Hoe?
- *Hoe* is voor geschiedenisvragen onduidelijk handelingswerkwoord.
 - hoe gaat over methode / moet meetbaar zijn (hoe ver, hoe groot, hoe diep)

Te veel in één vraag

Het NIOD in Amsterdam doet al veertig jaar onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog.

Noem een reden waarom dat door archiefonderzoek gebeurt en leg uit waarom dat onderzoek na veertig jaar nog steeds doorgaat en geef daarna aan wat de publicaties voor doel hebben .

Te veel in één vraag - oplossing

Het NIOD in Amsterdam doet al veertig jaar onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog.

Noem een reden waarom dat door archiefonderzoek gebeurt

- KIES!!! Je hebt een beperkt aantal punten te vergeven, durf te kiezen wat je wilt bevragen

´verstoppertje spelen´

- Leg uit welke ontwikkeling een politiek keerpunt in de 19^e eeuw veroorzaakte.
- Door geen concrete aanwijzingen te geven kan er van alles goed zijn / leerlingen moeten ´raden´ wat de toetsmaker bedoelt.
- Hier komen veel onwenselijke antwoorden van – In kijken ook wel eens Discovery / lezen een boek en gaan je verrassen met antwoorden die je niet voor ogen had maar niet persé fout zijn

Oplossing voor ‘verstoppertje spelen’

Een bewering: Het kindernetwetje van Van Houten is een politiek keerpunt in de liberale politiek van de 19e eeuw.

Leg de bewering uit.

- Oplossing: durf iets te noemen. In vinden het altijd moeilijker dan jij denkt.

Vragen maken

Algemene Vraagformuleringen

Kort-antwoord vragen:

- Noem (concreet), geef (abstract), noteer

Lang-antwoord vragen:

- Leg uit (waarom/waardoor), toon aan met verwijzing, beredeneer, onderbouw conclusie

Vraagvormen

Leg uit.....

- is een lang antwoordvraag en wordt beloond met 2 punten voor de twee stappen die er moeten worden gezet.
- In het cv worden de stappen **niet** uitgesplitst in deelscores. Het antwoord moet compleet zijn om de punten te halen. Met de helft van het antwoord heb je nog niets uitgelegd.

Noem of Geef aan...

- verwacht een kort(er) antwoord en is telkens 1 punt waard.

Toon aan..

- is in principe ook 1 punt waard, maar als er bijvoorbeeld staat met twee verwijzingen naar de bron, dan 3 punten.

Het is van belang

de kandidaten te wijzen op het aantal punten dat per vraag wordt gegeven. Bij één punt hoort één prestatie (of denkstap), bij meerdere punten moeten meer prestaties worden geleverd. (het 'one-bit-one-point' principe).

Correctie

Onduidelijke antwoord-instructies

- Probeer eens uit te leggen waarom....
- Kun je aangeven op welke manier....
- Waarom doet het NIOD.....
- Hoe deed Willem van Oranje dat...
- Bedenk een reden ...
- Vertel in je eigen woorden

Correctie

antwoord-instructies

- **Gesloten:**
 - Uit het antwoord moet blijken dat
 - Een juist antwoord bevat de volgende elementen
 - De kern van een juist antwoord is
- **Open:**
 - Voorbeeld van een juist antwoord is
- **Belangrijk:** schrijf op wat het minst mooie / kortste antwoord is waarvoor je toch alle punten zou uitdelen.

Bronnen

- Bij geschiedenis gebruiken we primaire bronnen.
 - Een bron uit 2011 kan niet iets zeggen over de 18^e eeuw, wel iets over wat iemand in 2011 vond van de 18^e eeuw
 - Je mag nooit ideeën of theorieën uit verschillende tijden 'hetzelfde' noemen. Anachronisme is veelgemaakte fout
- Online is veel te vinden, veel universiteiten hebben bronnensites. Google books is ook goudmijn.
 - Dubbelcheck alles!! Er staat veel onzin op het internet.

Bronnen: zoek dit op en je kunt veel leukere / betere vragen maken

- **Wie** heeft de bron gepubliceerd/geschreven/gemaakt?
- **Wat** is er in de bron beschreven/getekend/gemaakt?
- **Waar** is de bron gepubliceerd/geschreven/gemaakt?
- **Wanneer** is de bron gepubliceerd/geschreven/gemaakt?
- **Waarom** is de bron gepubliceerd/geschreven/gemaakt?
- **Wat** is de receptie/context/tijd/.... van de bron?

cartoons

Standaardvraag:

In deze prent geeft tekenaar [...] een mening/visie weer over/op [...].

- Leg met de prent/[...] gegevens uit de bron/prent uit, welke mening/visie de tekenaar hier geeft.
- Altijd vermelden over welk onderwerp de tekenaar mening heeft..